

Der kan selvfølgelig være forskellige Grunde til, at Forholdene ere saaledes, Grunde, som man her mangler Oplysninger om. Der kan f. Eks. være den Grund, at den højtærede Landbrugsminister, eller rettere den forhenværende Landbrugsminister, kan have været uheldig med de Formænd, der ere udnævnte for Landbokommissionerne. Disse Formænd kunne jo selvfølgelig gøre en stor Del til, at Loven bliver bekendt, og at der bliver vakt Interesse for den. Og de kunne ogsaa ved at være interesseløse og sløje bevirke, at Interessen i den Kreds, hvori de virke, kun er ringe. Det synes, naar man ser paa de forskellige Amter, som om dette i nogen Grad kunde være Grunden. Og der kunde være al Anledning til at henstille til den højtærede Landbrugsminister at søge at komme dette Forhold noget ind paa Livet, saa Formændene virkelig bleve Folk, der havde Interesse for den Sag, de havde med at gøre. Og det kunde der saa meget mere, som Kommissionerne ifølge § 8 i det forelagte Lovforslag faa udvidet deres Virksomhed, idet de nu selv skulle syne Jorden og selv være mere direkte med ved disse Landbrugs Oprettelse. Det slaar jo en straks, at hvis Tilslutningen havde været saa stærk i alle Amter som f. Eks. i Randers Amt eller blot i Viborg og Ringkøbing Amter, havde Resultatet i sin Helhed for hele Landets Vedkommende været et noget andet, end det er nu.

Tilslutningen er dog stigende, vil man svare dertil, og man vil sige — ligesom den ærede sidste Taler — at vi Danske tage forsigtig paa Tingene, naar de komme frem, vi begynde smaat, og efterhaanden som det arbejder sig frem, slutte vi os stærkere og stærkere til det. Det kan jo ogsaa være, at det er en af Grundene til, at Tilslutningen har været saa ringe fra Begyndelsen, men er vokset med Aarene. Men der kan ogsaa være en anden Grund, nemlig den, at de daarlige Tider i Byerne have hindret Tilgangen fra Landet. Ærede Medlemmer vide, hvor mange Gange vi her have staaet og talt om den Tilgang, der var fra Landet til Byerne for at søge Erhverv der, og det er ganske naturligt, at Forholdene have været saaledes, idet de Vilkaar, Landarbejderne levede under eller leve under ude paa Landet; ikke vare saa gode, at de opfordrede til at blive der. I de gode Aar for nogle Aar tilbage steg derfor ganske naturligt Tilgangen til Byerne. De unge arbejdsdygtige Kræfter ude paa Landet, der fik deres Arbejde

saa daarligt betalt, at de ikke saa nogen Fremtid for sig og sine derude, søgte ind til Byerne. Siden da er der dog sket en Forandring paa disse Omraader. Konjunkturerne ere blevne slettere i Byerne. Disse ere stagnerende. Man behøver blot at se hen til, hvorledes Byerne voksede med rivende Hast for nogle Aar tilbage. Jeg kan nævne som Eksempel, at den By, hvori jeg bor, et enkelt Aar tiltog med ca. 3,000 Indbyggere. Nu er derimod Tilgangen til Byerne taget stærkt af, saaledes at endogsaa en enkelt af vore største Provinsbyer er taget af i Folketal. Tilgangen fra de gode Aar er ophørt, fordi Landboerne ikke længer i Byerne kunne finde det Erhverv, de have ventet. Det er derfor ganske naturligt, at Arbejdskraften fra Landet søger videre ud og kaster sit Blik paa disse Statshuse, og Byernes Stagnation kan altsaa have nogen Indvirkning paa den stigende Tilgang til Statshusene.

Dette Forhold er man maaske ikke ganske klar over. Da for 4 Aar siden denne Lov gik ud i Verden, vare vi alle enige om, at det var et Forsøg, og at det var af Interesse, at dette Forsøg gik saa heldigt, saa uberørt af, hvad der ellers kan ligge Partiernes imellem, som muligt, for at man, naar Tiden kom, kunde danne sig et Billede af, hvorledes Forholdet var. Ved et Tilbageblik paa disse Aar har man alligevel ikke faaet den Erfaring, man burde have faaet, hvad der vistnok noget kan bebrejdes den højtærede Landbrugsminister, der har forelagt Forslaget. Dette Forslag burde nemlig have været noget bedre oplyst, og dertil har den højtærede Landbrugsminister Traadene i sin Haand. De nødvendige Oplysninger kunne ganske vist komme til Stede i Udvalget, og det vil rimeligvis ogsaa ske, men det havde dog ikke været nogen Skade til, om disse Oplysninger havde staaet i Lovforslagets Motiver. Nu er man nemlig ikke klar over, hvem det er, der har faaet disse Huse. Man kan her se, at der i disse 3 Aar i hele Landet er oprettet 823 Huse, og at der i indeværende Aar foreligger 600 Begæringer om at komme i Betragtning. Men i den Form, hvori Loven udgik fra Rigsdagen, skulde den søge specielt at løfte Landarbejderne op og ikke andre Samfundsklasser. Men nu maa man dog spørge: er det Landarbejdere, som have faaet disse 823 Huse? Hvor stamme disse Folk fra? Det fremgaar ikke af Lovforslaget, men burde dog vist have staaet i dets Motiver. Vi burde der have faaet en Statistik over, hvor disse Folk ere ud-